

de dilationibus, & Angel. in *Authent. de Non alien. aut permut.* §. Scire, collat. 2. & Jas. in *leg. 2. Cod. de Jure emphyt. num. 170.* Quod limita & intellige quando unquamque schedula est facta de per se quolibet anno; secus verò si una sola pro omnibus tribus: ita Bald. in *dict. leg. 2. de Dotis promissis.*

TEXT. LXIX.

Ninguno pueda facer donacion de todos sus bienes, aunque la faga solamente de los presentes.

Id est:

Nullus possit omnium suorum bonorum donationem facere, etiamsi eam faciat tantum presentium.

COMMENTARIUM

In Legem LXIX.

SUMMARIUM.

- 1 Donatio omnium bonorum presentium & futurorum de jure communi non valebat; hodie tamen per nostram legem non valet donatio presentium tantum.
- 2 An donatio ista bonorum presentium valeat saltem in aliquo?
- 3 An ista donatio omnium bonorum presentium valeat, si donator aliquid sibi reservavit?
- 4 An ista donatio invalida omnium bonorum firmatur juramento?
- 5 An ista donatio omnium bonorum valeat si fiat causa mortis?
- 6 An donatio omnium bonorum facta Ecclesie vel pio loco valeat?

Nota ex ista lege unicam & principalem conclusionem ejus: quòd hodiè in isto regno nemo potest alteri donare omnia bona sua presentia. Pro cujus perfecta declaratione dico & præsупpono: quòd de jure communi licet nemo possit donare omnia bona sua presentia & futura; (quia in effectu est pactum & promissio de succedendo, & eum hæredem post mortem relinquendi, quæ non valet ipso jure, nec ex ea oritur aliqua actio nec obligatio civilis vel naturalis: text. est in *leg. Stipulatio hoc modo concepta*, ff. de Verborum obligation. text. in *leg. Tres fratres*, §. Idem respondit, el 1. ff. Pro socio. text. in *leg. Ex eo*, Cod. de Inutil. stipul. text. in *leg. Hæreditas*, Cod. de Pactis conventis: text. in

leg. Cum donationis, in *fin. Cod. de Transact.* text. in *leg. Pactum quod dotali*, Cod. de Pactis. Cujus prima ratio est, quia tale pactum & promissio est contra bonos mores: Secunda, quia inducit votum captandæ mortis: Tertia, quia aufert liberam facultatem testandi, cum non habeat nec possit habere bona ex quibus testetur: ita probant prædicta jura, & probat etiam text. in *leg. Si unus*, §. Illud, ff. de Pactis, text. in *leg. Convenire*, ff. de Pactis dotat. text. in *cap. Ne captanda de concession. præbend. lib. 6.* text. in *leg. 1. Cod. de Sacros. Eccles.* & tenet Bartol. Alber. & communiter DD. in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta*, adeò quòd, etiam si tale pactum de succedendo, vel promissio & donatio omnium bonorum presentium & futurorum sit reciproca inter duos vel plures, non valet: ita probat text. singularis & unicus in *leg. de Fideicommissis*, Cod. de Transact. ubi disponitur, quòd valet & tenet inter duos vel plures renuntiatio & donatio hæreditatis & futuræ successio- nis jam sibi delatæ ab aliquo defuncto virtute fideicommissi reciproci: ergo secus est in pacto & donatione etiam reciproca inter duos vel plures de sua propria hæreditate viventium: & ad hoc reputat singularem & unicum Bald. & communiter DD. ibi: Ex quibus rationibus & qualibet earum, & ultra eas, ex eo quòd ista lex est prohibitiva infertur clarè quòd non potest renuntiari; argumento text. juncta Gloss. ordinaria & communi opinione, in *leg. 1. & per tot. Cod. de Fidejussores dotium dentur.*) Tamen bene potest quis donare omnia bona sua presentia mobilia & immobilia, jura & actiones: text. est notabilis & expressus in *leg. Omnes*, §. Lucius, ff. de His que in fraud. cred. & ibi notat & commendat Gloss. ordinaria, Bartol. Alber. Angel. Cuman. & communiter DD. text. in *leg. Si quis argentum*, §. Sed & si quis universitatis, Cod. de Donat. & ibi notabiliter & communiter Bald. Angel. & alii DD. text. in §. Sin autem, ejusdem leg. text. in *leg. 4. vers. Sane*, Cod. de Contrah. emptio. text. in *leg. Si unquam*, Cod. de Revoc. don. & idem disponit *leg. 1. tit. 4. part. 5.* tenet Bartol. in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta*, de Verborum oblig. column. 2. in *med.* & ibi communiter DD. idem Bartol. in *leg. Post contractum*, ff. de Donat. idem Bartol. & communiter DD. post Gloss. ibi, in *leg. fin. Cod. de Pactis*, Gloss. in §. Item si quis in fraudem, Inst. de Actio. & ibi Faber & communiter DD. Cujus ratio erat, quia poterat acquirere & habere bona in futurum, & in eis habere hæredem quæ non veniebant in donatione & præsumptio juris est quòd acquireret; argumento text. in *leg. Si defunctus*, Cod. Arb. tutel. unde meritò talis donatio valebat. Hodiè tamen donatio

bonorum presentium tantum non valet nec tenet per nostram legem, & corrigitur jus commune; & idem videbatur antea disponere *leg. 7. tit. 12. lib. 3. For. ll.* Cujus ratio potest esse: quia ex tam immensa donatione præsuntur fraus, secundum Palac. Rub. & Glossatores hic. Sed certè ista ratio non concludit, nec est tenenda: quia etiam in donatione presentium & futurorum non præsuntur; ergo nec in ista. Unde dic, quòd ratio vera potest esse principaliter favore subditorum, & secundariò favore reipublicæ; quia convenit donanti & reipublicæ, ne quis prodigaliter utatur substantia sua, & perdat bona sua; argumento text. in *leg. Imperat.* ff. Ad Treb. text. in §. fin. Inst. de His qui sunt sui vel alien. jur. text. in *leg. unica*, §. fin. Cod. de Caduc. tollen. text. in *Auth. de Hæred. & fal. vers. Incurrunt*, collat. 1. text. in *Auth. Ut judices sine quoquo suffragio*, vers. Cogitatio, collat. 2.

2 Circa quam primò quæro, an ista donatio bonorum tantum presentium valeat saltem in aliquo? Et breviter & resolutivè teneo quòd non; quia non est major ratio quòd valeat in una parte vel re quàm in alia; & probat textus notabilis & expressus in *leg. Si libertus minorem*, §. Si quis plures, ff. de Jure patronat. ubi disponitur, quòd donatio plurium rerum uno contextu facta in fraudem & prohibitionem legis, ipso jure & totaliter est nulla, etiam respectu eorum quæ separatim de per se valere poterant: & ibi communiter notant DD. antiqui. Confirmatur etiam: quia donatio omnium bonorum presentium & futurorum adeo est nulla & reprobata à jure, ut non valeat etiam in presentibus, in quibus de jure communi valere poterat si fieret sola & de per se: ita Bald. in *leg. fin. Cod. de Pactis*, penult. column. Paul. & magis communiter DD. Roman. Alexand. & communiter etiam DD. in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta*, Imol. & alii DD. in *Rubr. extra, de Testam.* licet Bartol. relinquat indecisum in *dict. leg. fin. Cod. de Pactis*. Nec obstat textus notabilis in *leg. Sancimus* vers. 1. Cod. de Donat. ubi habetur, quòd donatio quæ excedit 300. & hodiè 500. solidos, valet saltem in quantitate in qua non requiritur insinuatio: text. in §. Sin autem ejusdem leg. text. in *leg. 9. tit. 4. part. 5.* Quia respondeo, quòd ibi erat certa quantitas expressè taxata & determinata à lege, in qua poterat valere donatio; sed in nostro casu non est taxata quantitas, res vel summa in qua possit valere. Confirmatur etiam; quia alias diceremus quòd valeret donatio, excepto uno nummo, vel aliqua re minima; & in terminis ita declarat subtiliter Bald. in *dict. leg. fin. Cod. de Pactis.*

3 Secundò quæro, an talis donatio omnium

bonorum presentium valeat, si donator reservavit sibi aliquam rem vel quantitatem, ex qua testari possit? Et breviter teneo quòd sic; quia tunc cessat ratio fundamentalis impeditiva testamenti: dum tamen sit aliqua res vel quantitas notabilis, & non ita parva, tenuis, & minima, quòd non sit in consideratione: ita Bartol. in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta*, de Verbor. oblig. column. 2. num. 6. & ibi communiter DD. & idem est si donator reservasset sibi usum fructuum bonorum per tempus vitæ suæ; quia de fructibus perceptis vel pretio eorum poterit testari: ita notat Paul. de Castr. in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta*, in *finalibus verb.* & ibi Alexand. column. 7. num. 18. & Jas. column. 7. vers. Secundo per illam doctrinam infertur, & est communis opinio, licet Paul. de Castr. teneat contrarium in *leg. fin. Cod. de Pacto*, penult. col. num. 10.

Tertiò quæro, an talis donatio omnium bonorum presentium firmetur juramento? Et videtur quòd non, per sequentia: Primò, quia sicut donatio omnium bonorum presentium & futurorum (quæ non valet de jure communi, quoniam est contra bonos mores, & inducit votum captandæ mortis, & aufert donanti libertatem testandi) non firmatur juramento; ut in *cap. Non est obligatorium*, de Regul. jur. in 6. & in *leg. Non est dubium*, Cod. de ll. & in terminis tenet Bartol. & communiter DD. in *leg. Stipulatio hoc modo concepta*, ff. de Verborum obligat. Bald. in *leg. fin. Cod. de Pactis*, penult. column. & ibi etiam communiter DD. ita hodiè in nostro regno non valet donatio omnium bonorum presentium tantum, sed est prohibita & reprobata: ergo similiter eadem ratione non debet firmari juramento. Secundò, quia quando contractus prohibetur ratione publicæ utilitatis, non firmatur juramento: text. est in *cap. Si diligenti de foro compet.* & ibi Glossa ordinaria, & communiter DD. tenet etiam magistraliter Bartol. in *leg. Si quis pro eo*, ff. de Fidejuss. col. 3. Abb. & Canonistæ in *cap. Cum contingat. de Jur. jur.* column. 4. sed donatio omnium bonorum censetur hodiè prohibita per nostram legem Tauri favore reipublicæ: ergo non firmetur juramento. Tertiò facit, quia legi prohibitive non potest etiam cum juramento renuntiari, maximè quando prohibitio dirigitur ad personas: ista est doctrina & theorica magistralis Bartol. in *dict. leg. Si quis pro eo*, ff. de Fidejuss. column. 4. idem Bartol. in *Auth. Sacramenta puberum*, Cod. Si advers. vend. idem Bart. in *leg. Prator ait*, ff. Novi oper. nunt. sed nostra lex expressè dirigit prohibitionem ad personas, quia dicit: Ninguno pueda facer donacion, &c. ergo non firmatur juramento.

Quar-

Quartò facit, quia donatio excedens quingentos solidos, quæ est prohibita à lege sine insinuatione, non firmatur juramento: ita Bald. in leg. *Illud*, Cod. de Sacrosanct. Eccles. column. 5. & *quæst.* 5. idem Bald. in leg. *Data*, Cod. de Donat. Roman. in leg. *Modestinus*, ff. de Donat. ergo eodem modo & ratione ista donatio omnium bonorum absolutè prohibita à nostra lege, non firmatur juramento: & ita expressè tenet & determinat Palac. Rub. hic in fin. & Didac. de Castill. hic.

Sed, his non obstantibus, ego teneo contrariam sententiam, imò, quòd talis donatio omnium bonorum præsentium tantùm firmetur juramento hodiè in nostro regno. Primò, quia contractus nullus & à jure reprobatus, ex quo nulla penitus oritur actio nec obligatio, firmatur juramento de jure Canonico; ut alienatio rei dotalis, contractus minoris, donatio inter patrem & filium, donatio inter virum & uxorem, renuntiatio futuræ successionis, & similis contractus: text. est in cap. *Cum contingat*, de Jurejur. text. in cap. *Licet mulieres*, eodem tit. lib. 6. text. in Auth. *Sacramenta puberum*, Cod. Si advers. vendit, text. in cap. *Quamvis*. Pactum de pactis, lib. 6. Ex quibus infertur, quòd hodiè in nostro regno, licet donatio arrharum sit prohibita & non valeat ultra decimam partem bonorum, ut in leg. 1. tit. 2. lib. 3. For. II. & in leg. 50. In his II. Tauri, tamen valebit & tenebit cum juramento: ita tenet Palac. Rub. in repetit. cap. *Per vestras*, de Donation. inter virum & uxorem, super Rub. fol. 14. column. 2. licet Gloss. in dict. leg. 1. velit contrarium. Nec obstat primum fundamentum, in quo dicebamus quòd donatio omnium bonorum præsentium & futurorum est adeo reprobata, quòd non firmetur juramento. Quia illa est reprobata propter majorem & fortioiorem rationem, scilicet quia apertè est contra bonos mores, & inducit votum captandæ mortis, & tollit libertatem testandi, quia actu & aptitudine numquam potest habere bona, de quibus testaretur, si valeret donatio: tamen donatio præsentium tantùm non est prohibita his rationibus; quia licet privetur bonis præsentibus, posset tamen postea acquirere bona, de quibus testetur; aliàs etiam de jure communi non valeret: sed quia Princeps noster principaliter voluit providere utilitatibus subditorum, prohibetur per nostram legem ista donatio simpliciter facta; tamen cum juramento valeret. Non obstat etiam secundum fundamentum, in quo dixi, quòd quando lex prohibet contractum favore reipublicæ, non firmatur juramento: Quia debet intelligi, quando actus vel contractus prohibetur principaliter favore reipublicæ: sed in

nostro casu prohibetur ista donatio principaliter favore subditorum, licet secundariò favore reipublicæ; ergo bene firmatur juramento: & ita probant jura superiora, & tenet Bartol. & communiter DD. in dict. leg. *Si quis pro eo*, fin. column. ff. de Fidejuss. Bald. & communiter DD. in dict. Auth. *Sacramenta puberum*, Cod. Si advers. vend. Abb. & communiter Canonist. in cap. *Cum contingat*, de Jurejur. Domin. & alii DD. in cap. *Licet mulieres*, eod. tit. lib. 6. Non obstat etiam tertium fundamentum, in quo dicebamus, quòd legi prohibitive non potest renuntiari etiam cum juramento: Quia illa sententia Bartol. communiter reprobat secundum Paul. & DD. in dict. leg. *Si quis pro eo*, ff. de Fidejuss. & secundum Bald. Paul. Jas. & communiter DD. in Auth. *Sacramenta puberum*, Cod. Si advers. vend. quia si prohibitio legis non tendit principaliter favore reipublicæ, bene potest cum juramento renuntiari. Non obstat etiam quartum fundamentum, in quo dicebamus, quòd donatio excedens 500. solidos sine insinuatione facta non firmatur juramento, ut tenet Bald. & alii DD. in locis supra allegat. Quia illa sententia & conclusio communiter etiam reprobat; quin imò valet & tenet cum juramento, per supradictas rationes: ita tenet Abb. Imol. & communiter DD. in dict. cap. *Cum contingat*, de Jurejur.

Quartò quæro, an hodiè pater habens filios possit extraneo donare quintam partem bonorum, de qua poterat antea disponere inter vivos, vel in ultima voluntate? Et videtur, quòd non; quia in effectu est donatio omnium bonorum, quæ est prohibita per nostram legem: nam alia bona, & sic quatuor partes præcisè & necessario sunt legitima filiorum; ergo quinta pars sunt bona libera præsentia, quæ habet ipse pater & donator: & sic apertè videtur quòd non possit valere ista donatio quintæ partis bonorum. Sed ego teneo contrarium, imò, quòd valeat & teneat: Primò; quia dispositio nostræ legis tantùm verificatur & habet locum in omnibus bonis donatis, non verò in parte eorum. Secundò; quia licet aliæ quatuor partes debeantur ratione legitime, non tamen sunt effectæ filiorum, nec dominium est translatum ad eos, sed adhuc remanet penes ipsum patrem donantem, Tertio; quia licet aliæ partes pertineant filiis, illud est verum & procedit post mortem patris, & antea ususfructus pertinet patri, & per consequens donatori; & sic apertè sequitur quòd valet & tenet.

Quintò quæro, an ista donatio omnium bonorum præsentium valeat & teneat, si non fiat purè & simpliciter, sed causa mortis? Et videtur quod sic: Primò; quia respectu effectus &

confirmationis æquiparatur ultimæ voluntati, & secundum eam regulatur: text. est in leg. 1. & per tot. ff. de Donat. caus. mort. text. in leg. 1. & per tot. Cod. eod. tit. text. in §. 1. Instit. de Donat. text. juncta Glossa ordinaria, & communis opinione, in leg. 2. ff. de Public. text. in leg. unica, §. fin. Cod. de Cad. roll. text. in leg. *Cum pater*, §. *Forum de legat.* 2. text. in leg. *Ut hereditibus*, eodem tit. text. in leg. *Si mortis*, ff. Ad legem Falcid. text. in leg. *Qua sub conditione*, §. *Hoc editum*, ff. de Condit. Instit. Secundò & in specie; quia licet donatio pura & simplex quæ excedit quingentos solidos, valeat & teneat cum solemnitate requisita in contractu, & requirit insinuationem; tamen donatio causa mortis requirit solemnitatem requisitam in ultima voluntate, & valet & tenet sine insinuatione: text. est in leg. fin. Cod. de Donat. caus. mort. & ibi Glossa ordinaria, & communiter DD. Sed, his non obstantibus, ego teneo contrarium, imò, quòd non valeat & teneat; quia respectu formæ, solemnitatis, & ordinationis donatio causa mortis æquiparatur contractui: text. est in leg. *Inter mortis*, ff. de Donat. caus. mort. text. in leg. *Tam is*, §. 1. eodem tit. & tenet magistratè Bartol. & communiter DD. in leg. 2. ff. de Legat. 1. Secundò & in specie; quia sicut hodiè ex nudo pacto donationis oritur actio, ut in leg. *Si quis argentum*, §. *Si autem*, Cod. de Donat. ita oritur ex donatione causa mortis: Gloss. est singularis & unica in leg. *Cum pater*, §. *Mario de legat.* 2. & ibi notat & commendat Bartol. & communiter DD. & reputat singularem & unicam Ang. & Moderni in leg. 2. de Legat. 1. ergo ita in casu & terminis hujus nostræ legis ista donatio omnium bonorum præsentium respectu formæ, validitatis & ordinationis æquiparetur contractui, non verò ultimæ voluntati; ideò non valeat nec teneat. Non obstat text. in dict. leg. fin. Cod. de Donat. caus. mort. quia ibi consideratur effectus ipsius donationis.

Sextò quæro, an ista donatio omnium bonorum præsentium facta Ecclesiæ vel pio loco valeat & teneat? Et breviter & resolutivè teneo quòd sic: Primò, quia cum quis possit in vita personam suam & omnia bona sua præsentia & futura offerre Ecclesiæ vel monasterio, ut in Auth. *Ingressi*, Cod. de Sacrosanct. Eccles. eadem ratione & à fortiori poterit donare bona tantùm præsentia. Secundò & in specie; quia de jure communi donatio omnium bonorum præsentium & futurorum facta Ecclesiæ vel pio loco valebat & tenebat: ita Bartol. in leg. fin. Cod. de Pact. penult. column. num. 13. & ibi communiter DD. præcipuè Jas. qui bene loquitur fin. column. num. 30. Bald. in Auth. *Si qua mulier*, Cod. de

Sacrosanct. Eccles. fin. column. Abb. in cap. *In presentia de Probat.* 4. & 5. notabili, & tenet Palac. Rub. hic, in fin. dum tamen Ecclesia teneatur alere donatorem: & licet ad hoc nihil alleget, facit bene text. in leg. *Sunt qui in id cum trib. leg. seq.* ff. de Re jud. & leg. 1. tit. fin. part. 5. & ita lex remanet utiliter expedita.

TEXT. LXX.

LA ley del Fuero, que habla cerca de sacar el pariente mas propinquo la cosa vendida de patrimonio por el tanto, haya tambien lugar quando se vendiere en el almoneda pública, aunque sea por mandamiento de Juez; y los nueve dias que dispone la ley del Fuero, se cuenten en este caso desde el dia del remate; con tanto que consigne el que lo saca el precio, y haga las otras diligencias que dispone la ley del Fuero, y la ley del Ordenamiento de Nieva, y assimismo haya de pagar al comprador las costas, y el alcavala, si las pagó el comprador, antes que la cosa assi vendida le sea entregada.

Id est:

Lex Fori, quæ agit de jure consanguinei propinquum rem ex patrimonio venditam tantundem redimendam, habeat etiam locum quum licitatione publica sit vendita, etiam si (licitatio) sit ex Judicis mandato: & novem illi dies, quos lex Fori disponit, numerentur in hoc casu à die venditionis absolutæ; modò is qui redempti consequatur pretium, & illas diligencias præter, quas lex Fori disponit, & lex Ordinamenti Nivensis; atque etiam emptor solvat expensas & vectigal, si emptor (primus) illud solverat, antequam res hoc modo redempta ei tradatur.

TEXT. LXXI.

QUando muchas cosas fueren vendidas por un precio, que sean de patrimonio, ò abolengo; que el pariente mas propinquo no pueda sacar la una y dexar las otras, sino que todas las haya de sacar, ò ninguna dellas; pero si las dichas cosas fueren juntamente vendidas por diversos precios, en tal caso puede el pariente mas propinquo sacar las que dellas quisiere, haciendo las diligencias, y solemnidades en las dichas leyes del Fuero, y Ordenamiento contenidas.

Id est:

Quum res plures ad patrimonium pertinentes uno pre-

pretio fuerint vendita, non possit consanguineus propinquus aliquam earum, relictis aliis, tantundem redimere; sed aut omnes simul redimat, aut relinquat: verum si res eadem diversis pretiis vendita simul fuerint, poterit propinquior consanguineus quam voluerit redimere, adhibitis diligentis & solemnitatibus in predictis Fori legibus & Ordinamenti contentis.

TEXT. LXXII.

Quando la cosa que es de patrimonio, ó abolengo, se vendiere fiada, que el pariente mas propinquo la pueda sacar por tanto assimismo fiada, con tanto que dentro de los dichos nueve dias de fianzas bastantes á vita de nuestra Justicia, que pagará los maravedis porque assi fue vendida al tiempo que el comprador estaba obligado.

Id est:

Quum res ad patrimonium, seu avimonium pertinens vendita fuerit sub fide, propinquior consanguineus possit eam tantundem redimere etiam sub fide: modo intra predictos novem dies det sufficientem fidejussionem ad cognitionem nostre Justitiæ, soluturum se pecuniam qua fuit vendita, quo tempore (primus) emptor erat obligatus.

TEXT. LXXIII.

Quando el pariente mas propinquo no quisiere, ó no pudiere sacar la cosa vendida por el tanto, el pariente mas propinquo siguiente en grado la pueda sacar: y ansi vayan de grado en grado por todos los parientes dentro del quarto grado, con tanto que sea dentro de los dichos nueve dias, y con las otras diligencias contenidas en la dicha ley del Fuero y Ordinamiento.

Id est:

Quum propinquior consanguineus non potuerit aut noluerit rem venditam redimere tantidem, propinquior consanguineus in gradu sequens redimere eam possit; & ita gradatim procedatur intra quartum gradum per omnes consanguineos: modo id fiat intra predictos novem dies, & cum ceteris diligentis contentis in predicta lege Fori, & Ordinamenti.

TEXT. LXXIV.

Quando concurrieren en sacar la cosa vendida por el tanto el pariente mas propinquo con el Señor del directo dominio, ó con el Superficiario, ó con el que tiene parte en ella, porque era comun; preferase en el dicho retracto el Señor del directo dominio, y el Superficiario, y el que tiene parte en ella, al pariente mas propinquo.

Id est:

Quum in rei vendita redemptione tantidem concurrerint cum propinquiore consanguineo Dominus directi domini, aut Superficiarius, aut qui partem in ea habuerit, communi existente; in predicto retractu preferatur Dominus directi domini, & Superficiarius, & qui in ea habuerit partem propinquiori consanguineo.

TEXT. LXXV.

Si alguno vendiere la parte de alguna heredad que tiene comun con otro, en caso que segun la Ley de la Partida la pudiera el comunero sacar por el tanto, sea obligado el que la quisiere sacar á consignar el precio en el tiempo y término, y con las diligencias y solemnidades de la manera que la pudiera sacar el pariente mas propinquo quando fuera de su patrimonio y abolengo; de suerte, que lo contenido en la dicha ley del Fuero y Ordinamiento de Nieva y en estas nuestras leyes haya lugar y se aplique en caso que el comunero quiera sacar la cosa vendida por el tanto.

Id est:

Si aliquis vendiderit partem alicujus fundi, quem habet cum alio communem, in casu, quod socius juxta legem Partita poterit (Hisp. poterat) eam retrahere (seu retinere tantidem) teneaturis qui retrahere eam voluerit, pretium illis representare (Hisp. consignare) in tempore, & termino & eisdem diligentis & solemnitatibus quibus propinquior consanguineus illam retrahere potuisset: ita ut quod in predicta lege Fori & in Ordinamento Nievensi, & in hisce nostris legibus continetur, habeat locum & fiat, in casu quod socius velit retrahere rem venditam.

COM-

COMMENTARIUM

In Legem LXX.

Cum quinque sequentibus.

SUMMARIUM.

- 1 Ratio principalis inductiva retractus.
- 2 Exemplum harum legum & earum declaratio.
- 3 An sufficiat quod res vendita sit solius, patris vel requiratur quod descendat ab avo vel ab alio cendente?
- 4 An filius vel descendens naturalis tantum possit retractare?
- 5 An filius vel descendens exheredatus & exclusus á successione ascendentium possit retractare?
- 6 An filius vel descendens qui renuntiavit cum iuramento non succedere patri vel ascendenti, possit retractare?
- 7 An in Clericis & personis Ecclesiasticis habeat locum hujusmodi retractus?
- 8 Si filius vel descendens decedat intra tempus datum ad retrahendum, an transmitat jus retrahendi ad heredes extraneos?
- 9 An jus retrahendi transeat in monasterium, quando proximior consanguineus ingressus est religionem?
- 10 An monasterio vendente rem ingressi, qua fuit patrimonii vel generis sui proximior ejus possit retractare?
- 11 An condemnatus ad mortem naturalem vel civilem possit retractare?
- 12 An iudex qui non potest contrahere in loco & territorio sua jurisdictionis possit retractare?
- 13 An proximior consanguineus possit retractare á remotiori consanguineo?
- 14 An proximior consanguineus requisitus á contrahentibus teneatur declarare, an velit retractare vel non?
- 15 Si plures res patrimonii vel generis unico & eodem tempore simul vendantur, an habeat locum retractus?
- 16 An tempus retractus incipiat currere á tempore contractus, an verò á tempore traditionis?
- 17 An tempus retractus possit currere á tempore traditionis factæ?
- 18 Si quis vendat rem patrimonii vel generis cum pacto de retrovendendo, an concurrat venditor & proximior consanguineus?
- 19 An in contractu permutations habeat locum retractus?

- 20 An in re data in solutum habeat locum omnium retractus?
- 21 Si res patrimonii vel generis vendatur sub conditione, an tempus retractus currat á tempore ipsius contractus, an verò á tempore existentis conditionis?
- 22 Si res patrimonii vel generis vendatur habita fide de pretio, an ipso casu habeat locum retractus: & á quo tempore incipiant currere?
- 23 An in re patrimonii vel generis pignoratæ vel obligatæ habeat locum retractus?
- 24 Si semel res patrimonii vel generis fuit vendita, & á proximiori consanguineo non fuit retracta, an postea possit retractari?
- 25 An predicti novem dies qui dantur ad retractum, currant naturaliter, vel de momento, & á quo momento?
- 26 Si res patrimonii vel generis vendatur præsentem consanguineo & tacente, an postea possit retractare?
- 27 An & quando socius qui habet rem communem cum alio possit retractare rem venditam non habet ipso condictio?
- 28 An uxore habeat medietatem rei vel fundi, quem maritus retraxit constante matrimonio?
- 29 Si quis vendat fundum patrimonii vel generis fructibus pendentibus, quo colligitur emptor, an consanguineus qui postea retrahit fundum possit petere predictos fructus ab emptore perceptos?
- 30 Si res patrimonii vel generis vendatur, an debeat Gabella, & quis teneatur illam solvere?
- 31 An Dominus directus vel Superficiarius possit retractare, & an preferatur consanguineo vel socio?
- 32 Si proprietarius vendat suam proprietatem an usufructuarius possit illam retractare?
- 33 Si fructuarius vendat usum fructum quem habet in re vel fundo, an proprietarius possit retractare?
- 34 Si Dominus proprietatis illam vendat fructuario, an tunc proximior consanguineus vel socius possit retractare, vel preferatur fructuario?
- 35 An predictæ leges regni, quæ permittunt retractum, rescindant venditionem, & constituent in proximiorum vel consocium novum titulum & contractum?
- 36 Quæ actio sit illa qua proprie competit consanguineo vel socio virtute predictarum legum ad hujusmodi retractum faciendum?

Ma-